

گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

گردشگری فرصت یا تحدیدی بر توسعه پایدار روستای امام زاده شهرستان ارومیه

هاله اقتصاد دوست، دکتر امامعلی عاشری

دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی دانشگاه پیام نور ارومیه

S.borhani1342@gmail.com

عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور واحد ارومیه

چکیده

یکی از شاخه های صنعت گردشگری، گردشگری روستایی است که با توجه به پتانسیل های طبیعی، فرهنگی، تاریخی، مذهبی و ... در روستاها نقش مهمی در ایجاد اشتغال، درآمد ساکنین و کاهش مهاجرت و ... داشته است. وجود جاذبه های گردشگری مذهبی در ابعاد جغرافیایی و محیط روستا، نقش با اهمیتی در الگو یابی فضایی گردشگری دارد. انسان معاصر خسته از وضعیت موجود به جهت جلای روح خود به بهترین گزینه (زیارت اماکن متبرکه) پناه آورده است و فطرت پاک و خداجوی آدمیان در اعصار مختلف سبب گشته است تا انسان به دنبال واقعیت و یکتا پرستی و سیر در آفاق و انفس پردازد. و در فرهنگ اسلامی نیز سیاحت به عنوان روشی برای کشف حقیقت مکررا" سفارش شده است و یکی از مهمترین ویژگی های گردشگری مذهبی، تعلق آن به همه اقشار مختلف جامعه در هر سطحی می باشد. وجود امامزاده گان محمد و ابراهیم پتانسیل بسیار خوبی را برای جذب گردشگر مذهبی، تاریخی و در کنار آن محیطی خوش آب و هوای و سرسبز زمینه گردشگر طبیعی و روستایی را در روستای امامزاده شهرستان ارومیه فراهم آورده است. در دو دهه اخیر روستاها خوش آب و هوا با موج گسترده گردشگری روستایی مواجه شده و به تبع آن شاهد پدیده ویلا سازی هستند، توسعه این نوع گردشگری روستایی موجب تملک باغ و زمین و ساخت ویلا (خانه دوم) در روستاها و پیامد های منفی متعددی را برجای گذاشته. هدف از این پژوهش بررسی تأثیرهای مثبت و منفی گردشگری در روستای امام زاده می باشد. نتایج حاصله بیانگر ارتباط مستقیم گردشگری مذهبی بر اشتغال زایی، کاهش مهاجرت، افزایش درآمد ساکنین و ساخت و ساز

گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

مسکن های مقاوم و پایدار و برعکس گردشگری روستایی و طبیعت گردی دلیل افزایش پدیده ویلا سازی و تغییر بافت فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی روستا نقش منفی در توسعه پایدار روستای امام زاده داشته است نوشتار حاضر بر آن است تا با روش تحلیلی و توصیفی و در بستر مطالعات کتابخانه ای و میدانی میزان تاثیرات گردشگری مذهبی و گردشگری روستایی و طبیعی را مورد توجه قرار دهد .

واژگان کلیدی

ارومیه، توسعه پایدار ، توسعه روستایی، روستای امام زاده ، گردشگری ، مذهبی، سکونتگاه، خانه باغ

1- مقدمه

امروزه صنعت گردشگری بعزت پتانسیل و ظرفیت فراوانی که دارد یکی از صنایع پر رونق و درآمد زا برای بسیاری از کشورهای جهان بشمار می آید و بنا بر گزارشهای سازمان جهانی گردشگری سالانه نزدیک به یک میلیارد نفر از نقاط سیاحتی ، طبیعی، و فرهنگی کشورهای مختلف بازدید می کنند و در آمد حاصل از این گردشگری رقمی حدود 550 میلیارد دلار است که نصیب اقتصاد کشورهای فعال در این حوزه گردشگری می شود. روستاها واحدهای همگن اجتماعی، اقتصادی و طبیعی هستند که فعالیتشان عمدتاً در بخش کشاورزی است، در حالی که در بخشهای دیگر از جمله گردشگری نیز امکان اشتغال و فعالیت آنها وجود دارد. روستا به عنوان یک مکان اقتصادی ، اجتماعی ، و سیاسی جماعتی از مردم در خارج از محدوده شهرهاست که دارای هویت تاریخی ، جغرافیائی و فرهنگی مخصوص به خود هستند (افتخاری ، رکن الدین و همکاران 1381: 1) و امروزه این مسئله اشکار شده که لازمه رسیدن به توسعه توجه به روستاها بعنوان بخش پایه است (جمعه پور، محمد و احمدی، شکوفه 1390: 2) جامعه پایدار در پی بهبود مولفه های اقتصادی ، زیست محیطی و کالبدی یک ناحیه است تا اعضای آن بتوانند با کیفیت بهتر به حیات بپردازند از جمله معیارهای پایداری جوامع ، میزان